

A hajléktalan vámhivatal.

Lapunk múlt számában megírtuk, hogy bírói ítélettel a m. sobotai vámhivatal hajléktalan ná lett. Az ítélet ugyan még nem jogerős, de mert a törvényerejű lakásrendelet világos rendelkezése szerint a háztulajdonosnak joga van a bérletet felmondani ha a bérlő két havi bérrel adós maradt, a kereskedőknek és a nagyközönségnek de főképp a nagyközönségnek már most számolni kell azzal a ténnyel, hogy a vámhivatal a legközelebbi jövőben hajléktalanná válik. Afölött ugyanis alig lehet vita, hogy ezidőszert Murska-Sobotában nincs olyan üres helyiség, amelybe a vámhivatal beköltözködhetné.

E lapok hasábjain már több ízben szóváltottuk, hogy a vámhivatalnak nem szabad Murska-Sobotából elkerülni. Joggal feltesszük a város közönségéről és kereskedőinkről, akiket ez az intézmény legközelebből érdekel, hogy kicsinyes szempontok által nem hagyja magát befolyásoltatni fontosabb érdekek rovására. Mert igaz, hogy egy helyiség felszabadul s néhány lakás üres lesz s ezzel a lakásnyomor valamit enyhül, de ez a kis előny nem ér fel azzal a veszteséggel amit a vámhivatal elvesztése a kereskedelemre és az iparra és a város forgalmára nézve jelent. A nyilvánvaló közérdek bizonyítását el is engedhetjük, mert alig hiszszük, hogy akadna valaki akivel szemben erre a bizonyításra szükség van. El kell fogadnunk tehát a tételt, hogy a vámhivatal itt maradása közérdek és közszükséglet.

A háztulajdonos azért mondott fel a vámhivatalnak mert ez keveset fizetett s ezzel a kevés bérrel is hátralékban maradt. A kincstár tudvalevőleg nem nagyon erőlteti meg magát mikor adós s korántsem fejt ki olyan buzgalmat kötelezettségeinek teljesítésében, mint amely eréllyel például az adót beszedi. Ezuttal ráfizetett a kincstár a formalitásokra, mert a független bíróság igen helyesen azt az elvet mondotta ki, hogy a kincstár mint bérlő épen olyan magánszemély mint akárki más és semmivel sincs több joga mint bármely más halandónak. A háztulajdonos tehát jól tette, hogy kétségtelen jogainak érvényt szerzett s jogos érdekeit megvédelmezte. A vámhivatal fizesse meg kellőleg az általa birt lakás árát.

A kincstár azonban nem szeret fizetni s a czopf mely ridegen elzárkózik a mindennapi élet követelményei elől még mindig igen divatos viselet a világ valamennyi kincstáránál. Másrészt

meg a magas kincstárnak olyan mindegy, hogy a prekmurjei vámhivatal hol dolgozik: Murska Sobotában, Beltincén vagy Ljutomerén. Csak a vámtételek folyjanak be, a többi egészen mellékes. De azok akiknek ez a „többi“ épen nem mellékes, hanem nagyon is fontos, azok lásák be, hogy a *saját jól felfogott érdekükben* nekik kell megcsinálni azt amit a copftól odafele nem lehet megtenni s biztosítsák ők maguk a talajdon érdekeiket, amelyet a kincstárnak nem áll érdekében tekintetbe venni.

Engedje meg nekünk a nemes város, a kereskedők és iparosok társadalma, hogy egy esetet hozzunk emlékezetükbe, amely mindennél világosabban megmondja, hogy mit kell az érdekelteknek tenni Amikor ezelőtt 14 évvel hajléktalanná lett a muraszombati járásbíró, mert a kincstár nem akart annyi bért fizetni, amennyit a háztulajdonos követelt, a magyar igazságügyi kormány elhatározta, hogy építeni fog. A kiküldött keresett telkeket s mint kiválóan alkalmas megtehetszett neki az a hely, amelyen a bírósági épület jelenleg áll. A Dr. Pintér féle háztól a Trautmann házig terjedő üres telektulajdonosa dr. Ritscher volt. A kormány kiküldöttje azt követelte, hogy a telek közepén utca nyitassék. Ezt a kívánságot a telektulajdonos minden további nélkül teljesítette s díjtalanul adta a városnak az utca területéhez szükséges telket, mert ez volt a jól felfogott érdeke. Már a telek ára kérdésében nem ment ilyen simán a dolog. A copf kötötte magát ahhoz az országos egységárhoz, amelynél többet a kincstár nem adhatott. A telektulajdonos pedig hacsak ráfizetni nem akart az üzletre szintén nem adhatta olcsóbban. Ha jól emlékszünk 2000 aranykorona volt a differentia. Már-már meghiusult az egész terv, amikor Turk József polgártársunk a saját józan eszének tanácsát követve felment a telektulajdonoshoz s *felajánlotta neki a külömbözetet*. És a járásbírósi palota megépült. Turk József pedig sohasem bánta meg, hogy ezt az „áldozatot“ a saját üzlete érdekében meghozta. Uraim ime a classikus példa! Tessék megfogadni, mert Ljutomerén vagy Beltincin hamar akadhat egy második Turk József!

A maribori püspök Murska-Sobotában.

Prekmurje katolikus népének új főpásztora Dr. Karlin András volt triesti jelenleg maribori püspök a bérmálás szentsége kiosztásának alkalomát használta fel arra, hogy új nyájával megismerkedjék. Murska Sobotában traditio s népünk vallásos érzi-

letének bizonyítéka, hogy az egyházfejedelmet szeretettel várja és ünnepélyesen fogadja. Murska-Sobota ezuttal sem tért el a traditioktól s a bérmálókörutjában május 12-én d. u. 1/46-kor ideérkező püspököt az állását megillető díszszel fogadta s a katolikus vallás legfőbb parancsaként hirdetett szeretettel üdvözölte.

Azok akik a püspöklátogatás ünnepségének szépségét és zavartalan-ságát a kellemetlen időjárásról féltették, csalódtak, mert a csunya, hideg nedves időjárás a fogadtatás délutánjára megenyhült, a napok óta tartó eső megállott, sőt a bérmálás napjára ki derült s a jól eső meleg májusi nap ragyogó fényözönben fűrésztötte az ünneplő várost. Az idő tehát megem-berelette magát.

A fogadtatás.

A fogadtatás rendezője Dr. Sömen Lajos polgármester volt, aki napokon keresztül fáradszótalanul dolgozott, hogy minden szépen és rendben menjen. A temetőnél, a templom előtt és Lendva hídnál fenyőgallyakból készült diadalkapu volt. A város a polgármester felhívása folytán lobogódszt öltött. Az ünnepség egyházi részének előkészítésében Szlepec János kanonok fáradozott. A templom művészi feldíszítését Dr. Skrilec Mihályné, Fehér Mariska urhölgyek és az apácák végezték.

Délután 3 óra után már kezdett gyülekezni a püspökvárosi közönség. 5 órára bár jócskán megtelt a gesztenyefák alja, mégis — valószínűleg a rossz időjárás miatt — nem jöttek annyian mint várni lehetett volna. A fogadásra megjelentek: a ker. kapitányság a járásbírósi pénzügyi hatóságok tisztviselői, az iskolák, a nagyközönség képviselőtestülete, a katonaság és csendőrség, a kereskedelmi gremium, az ipartestület, a posta, a vasut és a kórház képviselői. Kévéssel 5 óra előtt felvonult katonazenével a tüzoltó csapat és egy fél század katonaság. Kivonultak az összes iskolák növendékei is.

Néhány virággal diszített kerék-páros, öt lovas és az Orel egyesület vörösingés egyenruháját viselő 20—25 főből álló csapat egész Rakicsánig a püspök elé ment, a ki Lipovsek Gáspár ker. kapitány oldalán, a gróf Saint Julien fogaton tarackdurrogás és a katonazene vig indulójának hangjai mellett ért a templom melletti diadalkapuhoz. A főpásztor kíséretében Tomasich kanonok és titkárja voltak.

Amint a püspök leszállt a hintóról Dr. Sömen Lajos polgármester a nagyközönség közönsége és a kath. hitközég nevében a következő vend nyelvű beszéddel köszöntötte:

Dr. Sömen beszéde.

Nagyméltóságú Hercegpüspök ur!

Az a csillag, a melyik Nagyméltóságodat ide vezette közénk, ide küldötte hozzánk a mi nagyközönségünkbe és a murska-sobotai róm. kath. plébániába, nekünk nagy ünnepélyt, nagy és jelentős örömet hozott és adott egy történelmi jelentőségű napot.

Örvendünk mindnyájan mély és tiszta szívből, mert jól tudjuk és át-érezzük, hogy Nagyméltóságodnak ide érkezésével közénk jött a béke és rend szelleme.

Hogy ez az öröm mély, igazi, szives, lelki szeretetből fakad, erről Nagyméltóságú Hercegpüspök ur meggyőződhetik személyesen, mert önmaga előtt látja saját szemével ezen nagyközönség ugyszólván egész lakosságát, a murska-sobotai róm. kath. plébánia minden tagját és híveit. Ezen seregnek a jelenléte a legszebb és legbeszédesebb bizonyíték

Nagyméltóságod magas személyisé-gével szemben. Itt állunk mindnyájan Nagyméltóságod előtt úgy az öregek mint az ifjak, mindnyájan lelkesülten és örömmel, mert isteni küldöttünk is, ezen vidéknek administratora, a ki eljött meglátogatni híveit, bárány-káit, hogy megerősítse őket a béke szeretetében, a bérmálás szentségé-nek égi szellemével. Maga ez a látogatás már magában hordja fontos történelmi és vallási célját. Mi ezt a látogatást örömmel, felettis pás-toraink úgy Nagyméltóságodnak ma-gas személye iránt is mint lelki igazgatónk iránt érzett és táplált régi szeretettel vártuk.

Feltárjuk és átoyujtjuk ezért Nagyméltóságodnak szíveinket. Ol-vasson belőlük és nem fog csalódní. Fogja látni, fogja érezni, hogy egyenlő a lelki, egyenlő a szívbéli örvendezés, a melyet ott felkeltett.

A viharok — hála Istennek — elmultanak és ezért lelki munkál-kodása jó időre esik.

Üdvözöljük ezért nagyméltó-ságú Hercegpüspök urat közöttünk, nálunk Murska Sobota nagyközönség-ben és a murska sobotai róm. kath. plébániában vallási és nemzetiségi külömbőség nélkül mindnyájan, üd-vözli a lakosság, üdvözli a hiva-talok, intézmények és társulatok mind, üdvözli a legszívélyesebben mindenki. Bár a mi számunkra rövid időt jelölt ki, atyai szívét a mi sze-retetünk öleli át avval az óhajjal, hogy érezze magát nálunk úgy a jelenben mint a jövőben is minden-kor a lehető legjobban. Mikor teljes szívvvel, teljes lélekkel üdvözöljük Nagyméltóságodat, e földön kiáltjuk az egek felé: éljen nagyméltóságú Hercegpüspök ur, a mi apostoli ad-ministratorunk! Éljen — éljen — éljen!!!

A püspök pár szívélyes és köz-vetlen szóval megköszönte a szép fo-gadtatást. Ezután a kis Kolossa Tinika és Cvetko Ilonka nyújtottak át a püs-pöknek gyöngyvirág csokrokat Debelak Pisti tanuló pedig talpraesett beszéddel üdvözölte a főpásztort, akit a gyerme-kek hódolata szívesen láthatólag meg-hatott. Majd Lipovsek Gáspár bemu-tatta a fogadásra megjelent urakat kikkel a püspök szívélyesen kezelt-szorított.

A templom ajtóban keresztel a kezében, teljes kanonoki díszben várta Szlepec János espereskanonok a fő-pásztort, Persa Iván pečarovci, Horvat József martjanci, Krancz József tissinai plébánosok és Horvath József hitoktat-társaságában. A papok karingben vol-tak. Szlepec János kanonok az espe-resi kerület 30.000 főnyi híveinek s lelkészeinek nevében köszöntötte az első ízben Murska Sobotába érkező püspököt. A kanonok szavai után a püspök az orgonán intonált Ecce sa-cerdos magnus hangjai mellett vonult be a templomba. A főoltárnál elvégez-vén az előírt rövid szertartást, amely alatt a katonazenekar játszott és a nép énekelt, a püspök a papság kísé-retében a plébánia lakban részére el-készített szállására vonult.

Fáklyásmenet és szerenád.

Este 1/9 órakor serenád és fák-lyás menet volt a püspök tisztelőire. Tüzoltók és az Orel egyesület tagjai vitték a fáklyákat. Nagy néptömeg kísé-rté a katonazenével felvonuló szép menetet, amelyhez a katonaság egy csapata is csatlakozott. A plébánia lak előtt megállt a menet. A gymnasium énekkarának és a katonazenekar játé-kának elhangzása után Dr. Susnik gymnasiumi tanár tartott szloven iro-dalmi nyelven üdvözli beszédet.

Z-hája vszákó nedelo. — Naprêplacilo za: 1 leto 47, pò 24, frtao 12 Din. Zvîn SHS. 70 Din v Ameriko 80 Din létuo. Cêna anonc za □ cm: med textom i izjave i poszlano 1.50 Din reklâmê 1— mali ogaszi 0.70 Din i dâvek. Pri vecskrát popûszit.

Rökopiszi, ki sze ne szhrânijo i ne vrâejo sze posllajo:

Reditelsztvo i oprâvnistvo Mòrszka Krajina M A R K I S E V C I br. 20. posta MURSKA SOBOTA.

— Postai csekovni racsun broj 12980. —

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide küldendők:

M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatal

— Postatakarék számla száma 12980. —

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetés: 1 évre 47, fél évre 24, negyed évre 12. Külföldre 70, Amerikába 80 Din évente. Tési ár □ cm.-ként: szövegközt és 1.50, rendes 1.—, apróhirdetés 0.70 Din illeték. Többszörinél engedmény.

KÖZAGZDASÁG.

A buza és az iparcikkek.

4000 D. 16.000 koronát kért a minap egy zágrebi szabócég itt járt utazója egy öltözet sacco ruháért, s a munkabérek tűrhetetlen magasságával indokolta ezt a hajmeresztő árat. Ez a 4000 dinár 290 aranykoronát jelent. A háboru előtt a legelőkelőbb bécsi és budapesti szabók 110—130 kornaig terjedő összeget fizetettek egy ilyen ruháért melynek anyaga és kiállítása feltétlenül jobb volt mint a mostani ruháé. Tehát két és félszeresen drágult meg a ruha. Egy osztrák gyártmányu kerékpárért ma 3000 Din. vagyis 12.000 koronát kell itt fizetni. Ez 220 aranykorona. Ugyanezt a biciklit meg lehetett kapni 120 koronáért söt havi 10 koronás részletben 140—150 koronáért. Ennél a cikknél tehát majdnem 100 százalékos az emelkedés. És ez így megy minden iparcikknél.

Nem vitás, hogy ezeket a horribilis árakat a munkabérek aránytalan magassága okozta. A nemzetközi szociáldemokrata szervezetekbe tömörült munkásság magára nézve nem akarja levonni az 5 éves világháboru szomorú következményeit söt ellenkezőleg a szervezetségében rejlő erővel kizsarlta magának, hogy sokkal jobban él mint akármilyen más társadalmi réteg. Ma csak a munkásnak van tűrhető életsora s az iparosnak akinek árait a magas munkabérek nyomásával dolgozó gyár-ípar irányítja meg a kereskedőnek aki az elvihelhetetlen árakat egyszerűen át hárítja a fogyasztóra.

A munkásság ezt a ránézve oly kedvező helyzetet azzal a jelszóval vivta ki magának, hogy a dolgozóké a jövő. Ezzel a jelszóval borították fel угyszólván Európaszerte a régi rendet. Amilyen nagy szociális igazságot jelent ez a tétel, mostani megvalósulásában ép annyi igazságtalanságot fedez. Hát csak a vasesztergályos és a nyomdász dolgozik? Hát nem a leg-erősebb és a legfárasztóbb testi munkát végzi a földmives, aki a kenyeret termeli? És ennek a véres verejtékű munkának, amely nem ismer 8 órai munkaidőt és blaumontagot mi a jutalma? Az hogy a 20 aranykoronás buza ára 300 dinár vagyis 22 aranykorona. A békeérték csak egy tizedrészével emelkedett a buza ára, pedig a földmives legkevesebb kétszer annyit dolgozik mint a legszorgalmasabb gyári munkás, arról nem is beszélve, hogy a lövészárkok áldozatai is a földmivesek voltak, amíg a socialista munkásság 80 százaléka mint felmentett, odahaza dolgozott, strájkolt és egyre zsarolta a magasabb munkabérek. Visszataszító látvány s a socialis ideákkal való óriási visszaélés amikor a munkásság ezekben a nehéz időkben csak azt nézi, hogy neki legyen mentől több s nem törődik vele ha mások belepustulnak is.

Gazdálkodás

A foszfor tartalmu műtrágyák.

A buza ára emelkedésével párhuzamosan a műtrágyák használata is hova tovább jobban terjed. Azon tapasztalatok, amelyek a műtrágyázás terén az utóbbi évtizedekben szerezettek, indokoltá is teszik a műtrágyák folytonos terjedését, mert azon terméstöbblet, a mely a műtrágyák okszerű használatával bizonyosan elérhető, sokkalta nagyobb mint a mennyibe a műtrágya kerül. A műtrágya ára kétszeresen, háromszorosán térül meg rövid 8—10 hónap alatt, s így alig van hasznosabb befektetés a műtrágyába fektetett forgótőkénel.

A műtrágyák közül főleg a foszfor tartalmu műtrágyák azok a melyek rohamosan terjednek, mert kétségtelen, hogy ami talajunk első sorban is foszforban szegény, azért pedig, mert tulnyomólag gabonaféléket termesztünk, a melyek foszfor-szükséglete igen nagy, s a melyeket piacra vive eladunk, tehát nem takarmányozzuk fel állatainkkal, s így nem juttatjuk vissza trágya alakjában a talajba.

A foszfor trágyák közül leginkább a szuperfoszfát van elterjedve, s első sorban ez az a foszfor trágya, a melyet kalászosok alá alkalmazunk kell. Előnye ennek minden foszfor-trágyával szemben, hogy vízben rendkívül könnyen oldható, s így a növények csaknem azonnal táplálkozásukra fordíthatják, a mint az a talajba jut. Nagyon fontos pedig, hogy a növények fejlődésük legelső stádiumában táplálkoznak bőven, mert csak úgy válhatnak erőteljes növényé, úgy adhatnak nagy termést. Ez az oka, hogy jóformán mindenki szuperfoszfátot használ, s a ki rövidesen nagy eredményeket akar elérni, az ne is térjen át más foszfor tartalmu műtrágya használatára. Egy másik tartalmu műtrágya a Thomas-salak, a mely a szuperfoszfáttól csak annyiban különbözik, hogy vízben nem oldható, hanem csak gyökér savakban, s így a hatás a sokkalta lassabb, miért is főleg csak rétek, legelők, s egyéb olyan növények trágyázására alkalmas, a melyek hosszú vegetációval bírnak; különben is egyenlő hatás elérésére 1½-szerre több szükséges belőle mint a szuperfoszfátból, s így rendesen drágább is annál.

Végre ujabban még egy foszfor tartalmu műtrágyát ajánlanak, az u. n. agricultur foszfátot, a melyről azonban bebizonyosodott, hogy foszforsav tartalma sem vízben, sem gyökérsavakban nem oldódik, vagyis tehát a növények által fel nem vehető, táplál-

kozásukra nem fordítható. Ennek a használatát tehát egyáltalán nem lehet ajánlani, s így ezzel kapcsolatosan arra figyelmeztetjük olvasó közönségünket, hogy akkor, a mikor foszfor-sav tartalmu műtrágyát vásárol, ne elégedjen meg azzal, hogy a szállító annak összes foszfortartalmát garantálja, hanem csak olyan foszforsav tartalmu műtrágyát vásároljon, amelyre vonatkozólag eladó, a vízben oldható foszforsav mennyiséget garantálja, a mely vízben oldható foszforsav mennyiségnek legalább 16%-nak kell lennie. Amilyen hasznos és termés fokozó tehát a jó foszfor tartalmu műtrágya, olyan nagy óvatossággal kell eljárni a vételnél, ellenkezőleg csalatkozni fogunk.

Prédnoszt zimszki telec.

Pri kravaj je porod navadno celo leto. To je z-enkráj dobro, ár szkoro celo leto mámo mlêko i szteone krave. Za prehráno lüdsztva je tó prav, ne je pa enáko v interessi nasega 'zivinovértüvanya ka gda sze püscsajo krave pod bíka. Vszáki létüni csasz má szvoje poszebnosztü v tom razmênü.

Csi krava v zími koti má pri vnögi prilikaj velko vrédnoszt. Pri zimszkom kotenýe dobímo vecs mlêka i lepse teoce. Csi krava pozími szkoti, sze nyéna mlêcsnoszt dvakrát povzdigne, prvics po teleti, obdrügem gda pride zeléna krma. Tó sze pa pri nyénoj célótnoj mlêcsnosztü mocsno pozna.

Istina je tó, ka szo nam zimszki teoci najbole vzrejéni. To pa záto ár krave pri szühoj krmi povprêcsno bole zdravo i ednáko mlêko májo za teoce, obdrügem ár pozíni mámo nájvecs csasz gda léko dobro obravnávamo i sze vecs pobrigamo za teoce, obtrétjim, ár pridejo dobro odsztávleni teoci na lehko i 'zelno zeléno krmo i paso v létésnyem csaszü, gda je vrémen nájbole prilicsno za takso mládo 'zivino. Z ednov recsjöv, pri zimszki teocaj léko doszta vecs prilike mámo, kak pa v késznom szprotolétüji ali pa v létésnyem vrémeni gda szi teoce rêszan dobro vzredímo i tó v haszek nase prîsesztne 'zivine — vérsztva, csi rávno sze tó prinasz naopak dela i razmi.

Zlászti pa valá tó tam, gdé sze poleti doszta mlêka nüca, i gdé sze bojati, ka dobra cêna mlêka nagne kmeta na tó, ka escse i od teleta od-tégne mlêko naj szamo do kaksega krajcara pride, stero je pa szamo na skodo teleta.

Szamo od szébe sze razmi, ka sze tó naednok nemre preobrnóti tam, gdé je kotenýe za celo leto notri vpelano. Vendar je pa pripórcsati, csi 'ze bögse teoce scsêmo

dobiti za pôv lepse 'zivine, té moremo, potom ravnati. Pripô pa moremo, ka máli kmet, k malo máre, i je bole na tom nyega drü'zina celo leto nepre noma má mlêko, püscsanye, kotenýe kráv nebóde po go formuli v pelano. Gdê pa jeszte kráv i je tó namesztüno, je ve dobro.

MALI OGLÁSZI.

TANULÓ FIU

jóházból való, ügyes pincér és mérosnak azonnal felvétetik Cigi vendéglő Beltinci

BENZIN LOKOMOBIL

12 HP. huzatos, jó állapotban nyos árban eladó. Bővebbet Sklakatosnál Puconci.

K ODAJI JE: dvá piszárniskiva sa v dobrom sztáni. Poglédne i zvê davčnom uradi v M. Soboti.

Odájo sze trí mále vérsztva,

na steri vszákøj sztojü: hí'za i véna hramba, vsze zídano, 60—80 jabocsnice pripövájöcsi szadovno ogracsek itd. K vszákomi vérsztvi dobü po 'zelényü — od 10 do 20 (1600 □ kl.) plügov (orátja, trávník, zemlé. Zavolo drügoga poszla sze po odá. — Vecs sze zvê pri lasztü

FRANC SOMMER

DROBTINCI prve PROSKERSDO pri APA ČI.

Ne čakaj spomladi

Naroči takoj:

s e m e,

sadno drevje, dalije, vrtni gladiole, i. t. d. i. t. d.

„VRT“

DŽAMONJA in DRUGOVI Maribor.

Zahtevaj cenike!

Legujabb Párisi és Bécsi kal modelok, kalap ujdonságok né választékban raktáron.

Mindennemü kalapalakítások elváltatnak. Gyászkalapok 24 órá belül rendelésre elkészülnek.

Harisnyák, bluzok, Női és gyermek kötények, női fehérnemü, függöny fátýolok, piperecikkek legolesőbb szerzési forrása.

Női kalap 120 Din-tól kezd kapható.

A. KIRALY trgovina M. SOBOTA Fő-tér Berger féle ház.